

TEB GENEL SAYMANLIĞI

Eczaneler İçin Pratik Muhasebe Bilgileri (II)

Fatura ve makbuzlara yapılandırılacak damga pul oranları:

448 sayılı Damga Vergisi Kanununun 2367 sayılı Yasayla yapılan değişiklikle faturalar ve fatura yerine geçen makbuz nüshalarına (10.000) liraya kadar olan mablağa damga pulu yapılandırılmayacaktır. Diğer oranlar ise şöyledir:

— 10.000 — 100.000 liraya kadar 30.- TL.
— 100.001 — 500.000 liraya kadar 50.- TL.
— 500.001 lira ve yukarısı için 100.-TL.

Makbuzlarda damga pulu oranı ise;

— 500—1000 liraya kadar 10.- TL.
— 1.001—5.000 liraya kadar 15.-TL.
— 5.001—10.000 liraya kadar 20.-TL.

— 10.001—100.000 liraya kadar 30.-TL.
— 100.001—500.000 liraya kadar 50.-TL.
— 500.001 lira ve yukarısı için 100.-TL.

Yapıştırılması gereken damga pulları yasalarca belirlenen şekilde iptal edilmemişse iptal edilmemiş olan damga pulları değerinden maktu vergilerde % 50, nispi vergilerde ise % 10 vergi cezası kesilir.

Fatura, Gider Makbuzu, Serbest Meslek Makbuzu, Müstahsil Makbuzunu alıp vermeyenlerden herbirine her bir belge için 500.- lira (Çiftçilerde 50.- liradan) aşağı olmamak üzere bu belgelere yazılması gereken mablağın % 3'ü oranında özel usulsüzlük cezası kesilir.

Ancak, bir takvim yılı içinde tespit olunan bu usulsüzlük cezalarının toplamı 50.000.- lirayı geçemez. Ayrıca, bir hesap dönemi içinde ayrı tarihlerde en az (2) defa fatura, gider makbuzu vb. vesikaların düzenlenmemesinin tespiti halinde kaçakçılık cezası kesilir. (VUK mad. 358)

Vergi Levhası:

Gelir Vergisi mükellefleri ile Kurumlar Vergisine tabi sermaye şirketleri her yıl Mayıs ayının son gününe kadar tasdik ettikleri Vergi Levhasını işyerlerine kolayca okunup görünecek şekilde asmak zorundadırlar. (VUK mad. 5)

Vergi Levhası asma ödevini yerine getirmeyen ödevlilere her bir tespitite 5 bin lira özel usulsüzlük cezası kesilir. (VUK mad. 353)

Bir takvim yılı içinde (3) defa uyulmadığının tesbiti halinde (2. tesbit üzerinden en az 15 gün geçmesi gerekir) kaçakçılığa teşebbüs fiili işlenmiş sayılır. (VUK mad. 358) Yasasının bu maddesine aykırılık halinde (1) aydan (1) yıla kadar hapis cezası ve bu süre içinde meslekten men edilmesi istemiyle dava açılır (VUK mad. 360)

Belediye Meslek Vergisi:

29.5.1984 tarih ve 17354 sayılı Resmî Gazete'de yayınlanarak 1.7.1981 tarihinde yürürlüğe giren 2464 sayılı Belediye Gelirleri Yasasında yer alan meslek vergisi ile Reklam Vergisi oranları şöyle:

Belediyelerce, meslek vergisi her yıl Ocak ayında toplu olarak tahakkuk ettirilmektedir.

Meslek vergisi ödevlileri her yıl Nisan ve Ekim ayında 2 eşit taksitle tahakkuk edilen vergiyi ödemekle yükümlüdürler. Dileyen-

ler (1) defa da bağlı oldukları belediye tahsil şubesine vergilerini ödeyebilirler.

Mükelleflerin bir belediye sınırları içinde birden fazla iş yerlerinin olması halinde herbir işyeri için ayrı ayrı hesaplanır.

İlan ve Reklam Vergisi:

Belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde yapılan her türlü ilan ve reklam, vergiye tabidir. (İlgili yasanın 14'ncü maddesi)

1/2 m²'yi aşmayan ışsız levhalar vergiden müstesnadır. 1/2 m²'yi aşması halinde ise vergiye tabidir. İlan ve Reklam Vergisi adet ve m² esasına göre alınmaktadır. Yarım m²'yi geçenler tam m² üzerinden alınır.

Çok cepheleli ilan ve reklamlar m² hesabı üzerinden her cephe için ayrı ayrı dikkate alınır.

İlan ve reklam tarifnamesinin 1, 2 ve 4. bentlerinde yıllık olarak gösterilmiş ilan ve reklamların süresi 6 aydan az olduğu takdirde tarifnamede gösterilen miktarların yarısı alınır.

Aynı belediye sınırları içinde bulunan mağaza, şube, depo ve benzeri işyerlerine ayrı ayrı vergi hesaplanır.

Ücretlilere Vergi İadesi:

8.2.1984 tarih ve 18306 sayılı Resmî Gazete'de yayınlanan "Ücretlilere Vergi İadesi Hakkında 2978 Sayılı Kanun" ücretlilere vergi iadesini hükme bağlamıştır.

Bilindiği gibi V.U.K. 232 ve diğer bazı maddeler ile yukarıda belirtilen 2978 sayılı yasanın ilgili hükümlerine göre gerçek usulde gelir vergisine tabi (1) sınıf ve 2. sınıf tüccarlar, çiftçiler ve serbest meslek erbabı fatura, serbest mes-

lek makbuzu, perakende satış fişi vermek yükümlülüğü altındadır.

V.U.K. göre müşterinin istenesi halinde miktarı ne olursa olsun fatura vermek zorunluğu olmasına karşın 2978 sayılı ücretlere vergi iadesi hakkında kanuna göre alınan fatura ve diğer belgelerin miktarının ancak 1000.- TL'yi geçmesi halinde vergi iadesinde geçerli olabilmektedir. Diğer bir ifade ile ücretliler tarafından alınan faturaların tutarı 1000.- liranın altında ise vergi iadesi yönünden geçerli olmamaktadır.

1. Sigara ve alkollü içkiler hariç olmak üzere yiyecek ve içecek maddeleri,

2. Dayanıklı tüketim maddeleri (Buzdolabı, radyo, mobilya, halı, teyp, video, çamaşır makinesi, fırın, TV, elektrik süpürgesi vb)

3. Giyim eşyası (Elbise, gömlek, palto, iççamaşın, kravat, çorap, pardesi, siyeter vb)

4. İkamet edilen konuta ait yakacak giderleri (odun, kömür, fuel-oil)

5. Sağlık giderleri (Doktor, ilaç, gözlük, ameliyat, doğum, hastane)

6. Eğitim-öğretim ve anaokulu, kreş giderleri

7. Vekalet ücretleri.

Yasanın 3. madde hükmüne göre ayda 30 bin liraya kadar olan mal ve hizmet alımlarında iade edilecek vergi oranı % 15.

- 30.000.- ile 100 bin liraya kadar matrahlarda ilk 30 bin lira için % 15, aşan kısmı için % 5,

- 100 bin lirayı aşanlarda 100 bin lira için % 6,5 aşan kısımları için % 2 indirim uygulanır.

Kamu ve özel sektörde hesaplanan aylık net ücret kavramı bordroda hesaplanan miktarlar olup ikramiye vb, ödenen aylarda ise o ay için belirlenen net ücret kadar vergi iadesinden yararlanabileceklerdir.

Kanunun ilgili hükümlerine göre ücretli bir gerçek işveren yanın da çalışıyorsa topladığı belgeleri o işverene, kamu görevlisi ise maaş aldığı kuruma belgeleri verecektir.

- Emekli, dul ve yetimler ise nereden maaş alıyorlar ise belgelerini o sosyal güvenlik kurumuna vermek üzere maaş aldıkları bankaya vereceklerdir.

- Ücretlilerin verdikleri belgeler ve bildirimlerini doğruluğunu gözden geçiren işveren vergi iade

miktartını hesaplayarak düzenledikleri vergi iadesi beyannamesini bir sonraki ayın en geç 20. günü mesai saati içinde muhtasar beyannamelerini verdikleri vergi dairesine vermek zorundadırlar.

- Vergi iade süreleri şöyledir:
Ocak-Şubat-Mart 1 dönem
Nisan-Mayıs-Haziran 2 dönem
Temmuz-Ağustos-Eylül 3. dönem
Ekim-Kasım-Aralık 4. dönem
vergi dairesi belirlenen vergi tutarlarını bu dönemi takip eden 2. ay içinde işverene ödeyecektir.

Ticari Defterlerin Yitirilmesi:

Türk Ticaret Kanunu'nun 68. maddesi ticari defterlerin 10 yıl süreyle saklanması hükmüne bağlamıştır. Yine aynı madde hükmü ile defterlerin bu süre içinde çeşitli nedenlerle yitirilmesi halinde "Zayi vesikası" alınması zorunlu kılınmıştır. Aksi halde bu gibi durumlarda öne sürülen nedenler bağlayıcı görülmez.

Defter ve belgelerin yitirilmesi halinde olayın meydana geldiği tarihten itibaren 15 gün içinde işletmenin bulunduğu yerin yetkili mahkemesine başvurularak zayi belgesinin zaman kaybetmeksizin alınması gerekir.

Yetkili mahkemeden alınacak karar bağlı olduğu vergi dairesine verilmesi gerekir.

Zayi vesikasının verilebilmesi için yasada öngörülen haklı nedenlerin var olması gerektiğini bir daha belirtmekle bu konuyu noktalyoruz.

Hayat Standardı Esası:

193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'na 2772 sayılı yasanın 15. maddesiyle eklenen mükerrer 116. maddede yapılan değişiklikle vergi mevzuatına Hayat Standardı Esası getirilmiştir.

HSE; vergi ödevlisinin bir takvim yılı içinde beyan ettiği gelirle sürdürdüğü yaşam düzeyi arasındaki dengenin (olumsuzluğu şartlarında) korunmasını amaçlayan bir oto kontrol aracıdır.

Vergi ödevlisinin beyan etmiş olduğu gelirleri sürdürdüğü hayat düzeyinde belirttiği unsurlardan aşağı olmayacağı varsayılr. Bu iki limit arasında bir fark olması halinde (ya da zarar göstermiş olması halinde) Hayat Standardı Esasına göre vergi ödemekle yükümlüdür. Hayat Standardı Esasına konu olan unsurlar Yıllık Gelir Vergisi Beyannamesi föylerinde ayrıntılı olarak yer aldığından burada tekrarla girmekten kaçınılmıştır.

Vergi Davası Açılması:

İdare ile vergi uyumsuzluğunun doğması halinde idari yargılama usulü yasası hükümleri uyarınca gerekli işlemlerin tamamlanması halinde dava açılabilir.

a. Vergi ödevlileri, kendileri ne vergi cezası kesilen;

b. Vergi dairesi, tadilat ve takdir komisyonlarınca verilen matrahlarla karşı vergi mahkemelelerine dava açılabilir.

Vergi mahkemesinde dava açılmak için verginin tarh edilmesi, cezanın kesilmesi, takdir komisyonları kararının tebliğ edilmesi gerekir. Tebliğ tarihinden itibaren 30 gün içinde vergi mahkemesine başvuruda bulunmak gerekmektedir. Danıştay'da dava açma süresi 60 gündür. Tatil günleri sürelere dahildir. Ancak, sürenin son gününün tatile rastlaması halinde bu süre tatil gününü takip eden çalışma gününün bitimine kadar devam eder.

Vergi mahkemesinin tek hakimli olarak verdiği kararlara mahkemenin bulunduğu yargı çevresindeki Bölge İdare Mahkemesine itiraz edilebilir. Bu tür kararlara itiraz süresi 30 gündür.